

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Commentaria et disputationes scholastica in Summam D.
Thomae Aquinatis**

Nazarius, Johannes P.

Coloniae, 1621

Articvlvs I. Vtrum secundum hanc scientiam Christus cognouerit omnia.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82325](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82325)

supernaturalem: tales autem sunt species infusæ animæ Christi: ergo. Antec. probatur: Non potest acquiri viribus naturæ, sed solum caulatur speciali actione à Deo, vt est author gratiæ: ergo. Resp. nullam esse conseq. quia scientia includit simul species & lumen: quod in hac scientia est supernaturalis: species autem vt species, non includunt lumen: ex hoc autem quod speciali actione infunduntur à Deo, nec possunt naturaliter acquiri, sequitur tantum eas esse supernaturaliter infusas, non autem omnes esse ordinis supernaturalis.

CONTRA vltimam concl. sunt argumenta: quæ refert & soluit Aluarez disp. 65.

Secunda Controuerfia.

An scientia hac infusa animæ Christi sit aliquis habitus distinctus à speciebus.

DIFFICULTATEM hanc soluit S.D. hic ad 3. dicens in scientia Christi præter lumen diuinum infusum, quod est communis ratio intelligendi ea, quæ diuinitus reuelantur oportere esse in anima Christi species singularium rerum ad cognoscendum vnum quodque propria cognitione, & secundum hoc, id est considerando solam specierum pluralitatem, diuersos esse habitus in anima Christi: quia nimirum diuersæ species diuersi sunt habitus materialiter: vnde etiam scientia Christi respicit diuersa scibilia materialiter: quæ sub vna formali ratione scibilis altioris ordinis continentur.

Videnda sunt, quæ de habitibus Angelorum diximus in 1. p. q. 58. a. 1. & ea, quæ scribunt Cai. 1.2. q. 5.4. a. 4. §. Quo ad quartum, & hic ad 3. & a. 5. in fine & ibi Medina, & Bergomas dub. 1216. & Suarez disp. 29. sect. 2. & 3.

Alias duæ difficultates supra propositas, videlicet tertiam de vnitatem habitus huius scientiæ: & quartam de distinctione luminis eiusdem scientiæ tractat Suarez in allegata disp. 29. sect. 3. & 4. Medina de tertia disputat & eam recte definit.

QVÆSTIO DVODECIMA.

De scientia animæ Christi acquisita, in quatuor articulis diuisa.

DEinde considerandum est de scientia animæ Christi acquisita, vel experientiali.

Et circa hoc queruntur quatuor.

Primo, vtrum secundum hanc scientiam cognouerit omnia.

Secundo, vtrum in hac scientia profecerit.

Tertio, vtrum aliquid ab homine didicerit.

Quarto, vtrum acceperit aliquid ab Angelis.

Ratio ordinis.

QVÆSTIONIS huius ordo ad præcedentes patet exijs, quæ supra diximus de ordine articulorum, quæstionis nonæ. Huius vero quæstionis articuli sic ordinantur: Nam primo disserit S. D. de quidditate & perfectione scientiæ Christi acquisitæ: quæ consideratur in ordine ad obiectum, querens in primo articulo. An secundum hanc scientiam Christus cognouerit omnia. Vt enim aduertit Cai. in 1. p. q. 83. a. 7. §. Ad cuius euidentiam perfectio & imperfectio prædicata sunt rebus conuenientia intra primum modum dicendi per se: cum sine eis haberi nequeat complete quidditati rei cognitio: Vnde etiam philosophus in 1. Celi primum prædicatum, quod inuestigat de mundo est hoc, Naz. in D. Thom. 3. partem.

quod dico, perfectum: & S. D. in 1. p. post Dei simpliciter: quæ primo pertinet ad quidditatem Dei, differit immediate de perfectione Dei. Secundo agit S. D. de modo acquisitionis huius scientiæ: & primo in communi in secundo articulo. querens: An Christus in hac scientia profecerit. Secundo in particulari in ordine ad duas causas efficientes, scilicet hominem & Angelum: ex quibus notior est nobis homo & eius doctrinæ modus, quam sit Angelus cum suo docendi modo: & ideo in tertio articulo. querit: An Christus aliquid ab homine didicerit: in quarto autem & vltimo querit: Vtrum Christus aliquid acceperit ab Angelis.

ARTICVLVS I.

Vtrum secundum hanc scientiam Christus cognouerit omnia.

AD primum sic proceditur. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non omnia cognouerit. Huiusmodi enim scientia per experientiam acquiritur. Sed Christus non omnia expertus est. Non igitur omnia secundum hanc scientiam sciuit.

Præterea: Homo scientiam per sensum acquirit. Sed non omnia sensibilia sensibus corporalibus Christi fuerunt subiecta. Non igitur secundum hanc scientiam omnia cognouit Christus.

Præterea: Quantitas scientiæ attenditur secundum scibilia. Si igitur secundum hanc scientiam Christus omnia sciisset, esset in eo scientia acquisita æqualis scientiæ infusæ, & scientia beata: quod est inconueniens. Non ergo secundum hanc scientiam Christus omnia sciuit.

Sed contra est, quod nihil imperfectum fuit in Christo quantum ad animam. Fuisse autem imperfecta hæc eius scientia, si secundum eam non sciisset omnia: quia imperfectum est, cui potest fieri additio. Erga secundum hanc scientiam Christus omnia sciuit.

Respondeo dicendum, quod scientia acquisita ponitur in anima Christi (vt supra dictum est) propter conuenientiam intellectus agentis, ne eius actio sit otiosa, quæ facit intelligibilia in actu: sicut, & scientia indita, vel infusa ponitur in anima Christi ad perfectionem intellectus: cuius possibilis. Sicut autem intellectus possibilis est, quo est omnia fieri, ita intellectus agens est omnia facere: vt dicitur in tertio de Anima. Et ideo, sicut per scientiam inditam sciuit anima Christi omnia illa, ad quæ intellectus possibilis est quocumque modo in potentia: ita per scientiam acquisitam sciuit omnia illa, quæ possunt scripi per actionem intellectus agentis.

Ad primum ergo dicendum, quod scientia rerum acquiri potest non solum per experientiam ipsarum, sed etiam per experientiam quarundam aliarum rerum: cum ex virtute luminis intellectus agentis possit homo procedere ad intelligendum effectus per causas, & causas per effectus, & similia per similia, & contraria per contraria. Sic igitur, licet Christus non fuerit omnia expertus, ex his tamen, quæ expertus est, in omnium deuenit notitiam.

Ad secundum dicendum, quod, licet sensibus corporalibus Christi non fuerint subiecta omnia sensibilia: fuerunt tamen sensibus eius subiecta aliqua sensibilia, ex quibus propter excellentissimam vim rationis eius potuit in aliorum notitiam deuenire per modum prædictum: sicut videndo corpora caelestia, potuit comprehendere eorum virtutes, & effectus, quos habent in istis inferioribus, qui eius sensibus non subiacebant. Et eadem ratione ex quibuscumque alijs, in aliorum notitiam deuenire potuit.

Ad tertium dicendum, quod secundum istam scientiam anima Christi non simpliciter cognouit omnia: sed illa omnia, quæ per lumen intellectus agentis homini sunt cognoscibilia. Vnde per hanc scientiam non cognouit essentias substantiarum separatarum, nec etiam singularia præterita, præsentia, & futura, quæ tamen cognouit per scientiam inditam: vt supra dictum est.

Q q

Sensus

DICTIO omnia sicut absolute proponitur, ita absolute etiam sumenda est: ut patet ex tertio argumento, & expectanda est limitatio quae apponitur conclusioni, & explicatur in solutione dicti argumenti.

Forma Textus.

CONCL. est: Anima Christi per scientiam acquisitam sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis. Probatur ex proportionali similitudine inter scientiam infusam respectu intellectus possibilis, & scientiam acquisitam respectu intellectus agentis. Nam sicut scientia indita vel infusa ponitur in anima Christi ad perfectionem intellectus possibilis, ita scientia acquisita ponitur in anima Christi propter convenientiam intellectus agentis, ne eius actio sit otiosa, quae facit intelligibilia actui: ergo sicut per scientiam inditam sciuit anima Christi omnia illa, ad quae intellectus possibilis est quocunque modo in potentia, ita per scientiam acquisitam sciuit omnia illa, quae possunt sciri per actionem intellectus agentis. Antecedens declaratur ex Arist. in 3. de Anima, tex. 18. quia, sicut intellectus possibilis est, quo est omnia fieri, ita intellectus agens est, quo est omnia facere, specialiter autem secunda pars eiusdem antecedentis probatur ex dictis supra quest. 9. a. 4.

Expositio Textus.

VIDENDA sunt, quae de modo acquisitionis scientiae experimentalis scribunt super hoc art. Cai. & Med. & ea, quae late diximus sup. q. 9. a. 4. ubi sententias & dicta expositorum super hoc artic. diligenter examinauimus.

Notandum est primo scientiam hanc in anima Christi fuisse distinctam per diuersos habitus, sicut ceterorum hominum scientia diuiditur in rationalem & realem: quae multiplex est scilicet Physica, Mathematica & Metaph. ut enim ait S. D. in 3. dist. 14. q. 1. a. 3. quae sunt. 4. ex naturali debilitate luminis naturalis intellectus humani prouenit scientiarum diuersitas: sicut & contra perfectio scientiae infusae Angelis & anime Christi formalem sibi vendicat unitatem.

Secundo notandum est scientiam hanc animae Christi fuisse in genere suo perfectissimam, atque adeo extensam ad omne scibile naturaliter, tam speculative quam practice, fuisseque longe perfectiorem scientia protoparentis Adae ac Salomonis, & cuiuslibet inter homines sapientis tam practici quam speculatiui: ut patet ex ijs, quae supra diximus, q. 9. a. 4. quibus ad de scientiam hanc ex coniunctione cum scientia per se infusa magnam acquisuisse perfectionem.

Nec obstat, quod soli Deo diuina scriptura significet proprium esse cognoscere numerum stellarum Caeli, & singularum naturam: nam Psalm. 146. dicitur: Qui numerat multitudinem stellarum & omnibus eis nomina vocat, impositio namque nominis ex perfecta prouenit cognitione. Responderetur enim vocare Dei practicum esse, & idem esse quod facere: ac proinde Deum vocare rem aliquo nomine est illi tribuere naturam & virtutem illo nomine significatam: & hoc modo res vocare proprium Dei est. Speculatiua vero cognitio & nuncupatio rerum omnium, praesertim corporearum, conuenit non solum Angelis, sed etiam hominibus. quibusdam in diuina scriptura celebratis, ut Adamo & Salomoni, & multo magis animae Christi, tam secundum scientiam inditam, quam secundum acquisitam.

ARTICVLVS II.

Vtrum Christus in hac scientia profecerit.

AD secundum sic proceditur. Videtur, quod secundum hanc scientiam Christus non profecerit. Sicut enim secundum scientiam beatitudinis, & secundum scientiam infusam Christus cognouit omnia: ita & secundum hanc scientiam acquisitam, ut ex dictis patet. Sed secundum illas scientias non proficit: ergo nec secundum istam.

Præterea: proficere est imperfecti: quia perfectum additionem non recipit. Sed in Christo non est ponere scientiam imperfectam. Ergo secundum hanc scientiam Christus non proficit.

Præterea: Damasc. dicit. Qui proficere dicunt Christum sapientia, & gratia, ut adiumentum sensus suscipiunt, non venerantur ymionem, quae est secundum hypostasim. Sed impium est illam ymionem non venerari. Ergo impium est dicere, quod scientia eius adiumentum acceperit.

Sed contra est, quod dicitur Luc. 2. quod Iesus proficiebat sapientia, & etate, & gratia, apud Deum, & homines. Et Ambr. dicit, quod proficiebat secundum sapientiam humanam. Humana autem sapientia est, quae humano modo acquiritur, scilicet per lumen intellectus agentis. Ergo Christus secundum hanc scientiam proficit.

Respondeo dicendum, quod duplex est perfectio scientiae. Vnus quidem secundum essentiam: prout scilicet ipse habitus scientiae augetur. Alius autem secundum effectum: puta si aliquis secundum eundem, & aequalem scientiam habitum, primo minor a alijs demonstraret, & postea maiora, & subtiliora. Hoc autem secundo modo manifestum est, quod Christus in scientia, & gratia proficit, sicut & in etate: quia scilicet secundum augmentum etatis opera maiora faciebat, quae scilicet maiorem scientiam, & gratiam demonstrabant. Sed quantum ad ipsum habitum scientiae manifestum est, quod habitus scientiae infusa in eo non est augmentatus, cum a principio plenarie fuerit sibi omnium scientia infusa: & multo minus scientia beata in eo augeri potuit. De scientia enim diuina, quod non possit augeri, supra in prima parte dictum est. Si igitur prae habitum scientiae infusum, non sit in anima Christi aliquis habitus scientiae acquisita, ut quibusdam videtur, & mihi aliquando visum est, nulla scientia in Christo augmentata fuit secundum essentiam, sed solum per experientiam, id est per diuersionem specierum intelligibilium, inditarum ad phantasmatum. Et secundum hoc dicunt, quod scientia Christi proficit secundum experientiam, conuerendo scilicet species intelligibiles inditas ad ea, quae de nouo per sensum acceperit. Sed quia inconueniens videtur, quod aliqua naturalis actio intelligibilis, Christo deesset cum extrahere species intelligibiles a phantasmatibus sit quaedam naturalis actio hominis secundum intellectum agentem, conuenienti videtur hanc etiam actionem in Christo ponere. Et ex hoc sequitur, quod in anima Christi aliquis habitus scientiae fuerit, qui per huiusmodi abstractionem specierum potuerit augmentari: ex hoc scilicet, quod intellectus agens, post primas species intelligibiles abstractas a phantasmatibus poterat etiam alias, & alias abstrahere.

Ad primum ergo dicendum, quod tam scientia infusa animae Christi, quam scientia beata, fuit effectus agentis infinite virtutis, qui potest simul totum operari: & ita in neutra scientia Christus proficit, sed a principio eam perfectam habuit. Sed scientia acquisita causatur ab intellectu agente, qui non simul totum operatur, sed successiue. Et ideo secundum hanc scientiam Christus non a principio sciuit omnia, sed paulatim, & post aliquod tempus, scilicet in perfecta etate. Quod patet ex hoc, quod Euangelista simul dicit eum profecisse scientia, & etate.

Ad secundum dicendum, quod hac etiam scientia semper fuit perfecta secundum tempus: licet non semper fuerit perfecta simpliciter, & secundum naturam. Et ideo potuit habere augmentum.

Ad tert-